

Nr 97

Lag

om samhällets vård av barn och ungdom (barnavårdslag);

given Stockholms slott den 29 april 1960.

Vi GUSTAF ADOLF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen¹, funnit gott förordna som följer.

I kap. Inledande bestämmelser

1 §.

Samhällets vård av barn och ungdom (barnavård) har till syfte att främja en gynnsam utveckling av de unga och goda uppväxtförhållanden i övrigt för dem.

2 §.

Varje kommun skall sörja för sin barnavård enligt vad nedan stadgas samt även i övrigt genom lämpliga anordningar och åtgärder verka för det i 1 § angivna syftet.

I varje kommun skall finnas en barnavårdsnämnd, som vid befattning med ärenden rörande ungdom över femton år må kalla sig ungdomsnämnd.

3 §.

Barnavårdsnämnden har

att göra sig väl förtrogen med barns och ungdoms levnadsförhållanden inom kommunen samt därvid särskilt uppmärksamma sådana underåriga som med hänsyn till kroppslig eller själslig hälsa och utrustning, hem- och familjeförhållanden samt omständigheterna i övrigt kunna anses vara särskilt utsatta för risk att utvecklas ogynnsamt,

att verka för önskvärda förbättringar i fråga om kommunens barnavård samt därvid i mån av behov och möjligheter främja anordningar för bättre fritidsförhållanden för barn och ungdom,

att lämna allmänheten råd och upplysningar i frågor som äga samband med nämndens verksamhet,

att förvalta egendom som hör till kommunens barnavård, i den mån ej förvaltningen uppdragits åt annan nämnd eller åt särskild styrelse,

att själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden som angå nämndens verksamhet samt

¹ Prop. 1960: 10; L²U 5; Rskr 152.

att även i övrigt ombesörja sådana angelägenheter som avse kommun barnavård och äro att hänföra till förvaltning och verkställighet.

4 §.

Varje länsstyrelse skall inom sitt län noga följa tillämpningen av denn lag samt tillse, att barnavården ordnas och handhaves ändamålsenligt.

Finner länsstyrelsen att barnavårdsnämnd i länet försummat att vidtag erforderliga åtgärder beträffande underårig, skall länsstyrelsen ålägg nämnden att fullgöra sin skyldighet. Om eljest missförhållande yppas rörande barnavård, för vilken kommun i länet är ansvarig, har länsstyrelsen att vidtaga den åtgärd som erfordras för att vinna rättelse.

5 §.

Socialstyrelsen har att följa barnavårdsverksamheten i riket, att genom råd och anvisningar verka för att den ordnas och utvecklas ändamålsenligt samt att öva tillsyn över barnavårdsanstalter som avses i 8 kap.

6 §.

Medicinalstyrelsen har att meddela råd och anvisningar av medicinsk natur rörande vård av barn och ungdom.

2 kap. Barnavårdsnämnd

7 §.

Ledamöter och suppleanter i barnavårdsnämnd väljas av kommunens fullmäktige till det antal fullmäktige bestämma. Antalet ledamöter må dock icke vara under fem. Där så lämpligen kan ske, bör juridisk sakkunskap vara företrädd inom nämnden.

Valet skall vara proportionellt, om det begäres av minst så många väljande som motsvara det tal, vilket erhålles, då samtliga väljandes antal delas med det antal personer valet avser, ökat med 1. Om förfarandet vid sådant proportionellt val är särskilt stadgat.

Sker ej val av suppleanter proportionellt, skall den ordning bestämmas, i vilken suppleanterna skola inkallas till tjänstgöring.

8 §.

Beträffande barnavårdsnämnd skall vad i 32—42 §§ kommunallagen är stadgat om kommunens styrelse äga motsvarande tillämpning. I kommunens tjänst anställd befattningshavare skall dock icke på grund av denna sin tjänsteställning vara obehörig att vara ledamot eller suppleant i barnavårdsnämnd. Ej heller är det erforderligt, att barnavårdsnämnds protokoll upptager, förutom vad som må följa av 14 § tredje stycket denna lag, annan än förteckning på närvarande ledamöter och för varje ärende beslutet o skälen därför.

9 §.

Barnavårdsnämnden skall hos kommunens fullmäktige och styrelse göra erforderliga framställningar och äger att från kommunens styrelse och övriga nämnder samt dess beredningar och befattningshavare infordra yttrandena och upplysningar.

Nämnden bör samarbeta med myndigheter, institutioner, föreningar och andra, vilkas verksamhet berör barnavården.

Finner nämnden att åtgärd bör vidtagas beträffande vårdnad eller förmynderskap för underårig, har den att göra anmälan eller ansökan där om hos vederbörande domstol.

10 §.

Barnavårdsnämnden äger vid behov tillkalla särskilda sakkunniga att deltaga i nämndens överläggningar samt tillsätta befattning hos nämnden och anlita det biträde i övrigt som erfordras.

Är behovet av juridisk sakkunskap icke tillgodosett inom nämnden, bör den anlita biträde av lagfaren person.

Har kommunen beslutat inrätta befattning, som skall vara gemensam för barnavårdsnämnden och annat kommunalt förvaltnings- eller verkställighetsorgan, må befattningen tillsättas i den särskilda ordning kommunen bestämmer.

11 §.

Kan barnavårdsnämndens prövning icke avvaktas utan fara eller allvarlig olägenhet, äger nämndens ordförande

1. vidtaga åtgärd som enligt 4 eller 5 kap. ankommer på nämnden,
2. meddela beslut enligt 43 § om att samhällsvård skall återupptagas efter villkorligt upphörande,
3. meddela beslut som avses i 46 § andra stycket, tillstånd som avses i 47 § eller förbud som avses i 50 eller 51 § samt
4. förordna barnavårdsman.

Beslut som ordföranden fattat med stöd av första stycket länder omedelbart till efterrättelse och gäller tills vidare i avbidan på nämndens prövning. Det skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

Avser beslutet omhändertagande enligt 29 eller 30 § eller förbud enligt 50 §, skall ordföranden omedelbart sammankalla nämnden för att besluta i ärendet. Nämndens sammanträde skall i sådant fall hållas utan dröjsmål och senast inom tio dagar från dagen för ordförandens beslut.

12 §.

Om kommunens fullmäktige så bestämmer, äger barnavårdsnämnden uppdraga åt särskild inom nämnden bildad avdelning eller åt ledamot i nämnden eller åt befattningshavare i kommunens tjänst att på nämndens vägnar avgöra vissa grupper av ärenden, vilkas beskaffenhet skall angivas i fullmäktiges beslut. Nämnden må dock icke annorledes än genom samfällt beslut

1. utdöma förelagt vite,
2. vidtaga åtgärd enligt 26 § 2., 3. eller 4. eller enligt 29 eller 30 § eller göra framställning om intagning i ungdomsvårdsskola,
3. meddela beslut som avses i 46 § andra stycket, tillstånd som avses i 47 § eller förbud som avses i 50 eller 51 §,
4. meddela föreläggande enligt 100 §,
5. fullgöra vad som ankommer på nämnden enligt föräldrabalken, enligt 4 § andra stycket eller 5 § lagen om allmänna barnbidrag eller enligt 11 § 1 eller 3 mom., 12 § 2 mom. eller 17 § andra stycket bidragsförskottsagen eller
6. göra framställning eller avgiva yttrande till kommunens fullmäktige.

Beslut som fattats på grund av uppdrag enligt första stycket skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

13 §.

Vad i detta kapitel stadgas avser icke Stockholms stad. I fråga om organisationen av barnavården där skola i stället gälla de särskilda bestämmelser som efter förslag av stadsfullmäktige fastställas av Konungen.

Kan i annan kommun organisationen icke lämpligen anordnas efter vad i detta kapitel sägs, äger Konungen på framställning av kommunens fullmäktige medgiva undantag.

3 kap. Förfarandet i ärenden hos barnavårdsnämnd

14 §.

Åligger det barnavårdsnämnd enligt denna lag eller annan författning i anledning av ansökan eller eljest pröva viss fråga eller har nämnden genom anmälan eller på annat sätt fått kännedom om fall, där åtgärd som kommer på nämnden kan antagas vara påkallad, skall erforderlig utredning inledas utan dröjsmål.

Utredningen skall åsyfta att allsidigt klarlägga de omständigheter som äro av betydelse för ärendets bedömning. Den skall genomföras så skynsam samt som förhållandena betinga och bedrivs på sådant sätt, att obehörlig olägenhet eller kostnad icke i onödan vållas någon.

Vad som framkommit vid utredningen av betydelse i ärendet skall upptecknas i protokoll eller tillvaratagas på annat betryggande sätt.

15 §.

Envar som ärendet rör eller som antages kunna lämna upplysningar av betydelse må höras under utredningen.

Den som skall höras må kallas att inställa sig inför barnavårdsnämnden eller särskilt utsett ombud för nämnden.

Skall barn under femton år kallas, bör kallelse med föreläggande att inställa barnet delgivas föräldrarna eller annan som har barnet i sin vård.

16 §.

Om det erfordras för utredningen, bör yttrande inhämtas av läkare eller annan sakkunnig.

Gäller ärendet ingripande med stöd av 25 § eller förbud som avses i 50 §, äger barnavårdsnämnden eller dess ordförande förordna att läkarintyg angående den underårige skall anskaffas. Sådant intyg skall, om ej särskilda skäl föranleda annat, föreligga, innan nämnden beslutar att omhändertaga underårige för samhällsvård enligt 29 § eller meddelar förbud som avses i 50 § första stycket.

I fall som avses i andra stycket må den underårige kallas till undersökning hos anvisad läkare. Skall barn under femton år kallas, gäller vad som är stadgat i 15 § tredje stycket.

17 §.

I kallelse enligt 15 eller 16 § må föreskrivas vite av högst etthundra kronor.

Har kallelse delgivits så tidigt att den kallade åtnjutit skäligt rådrum och uteblir han utan anmält laga förfall, äger barnavårdsnämnden eller dess ordförande förordna att han skall hämtas genom polismyndighets försorg. I stället han icke samma dag genom hämtning, må nämnden i fall av treds utdöma det vite som kan ha föreskrivits i kallelsen.

Vad i denna paragraf stadgas skall dock icke gälla, då person som skall höras upplysningsvis kallats att inställa sig på plats utanför den kommun där han bor eller eljest uppehåller sig.

18 §.

Utredning i ärende enligt 4 eller 7 kap. bör omfatta hembesök.

Är fråga om ingripande med stöd av 25 § och kan ärendet icke nöjaktigt utredas utan besök i den underåriges hem, äger barnavårdsnämnden eller dess ordförande vid behov påkalla polishandräckning för att vinna tillträde till hemmet.

19 §.

Innan barnavårdsnämnden avgör ärende, skall den ärendet rör underättas om vad som framkommit vid utredningen samt tillfälle beredas honom att yttra sig däröver, såvida icke sådant yttrande befinnes uppenbart obehövt eller ärendet kräver så snabbt avgörande att yttrande icke kan avvaktas.

Begär den som är berättigad att yttra sig att bli muntligen hörd inför nämnden, skall förhör med honom anordnas, om ej särskilda skäl föranleda annat. Den som beredes tillfälle att yttra sig skall erinras om rätten att påkalla sådant förhör.

Den ärendet rör äger att utveckla sin talan och förebringa bevisning. Begär han att upplysning skall inhämtas eller att annan utredning skall förebringas, skall begäran efterkommas, om det kan antagas att åtgärden skulle äga betydelse.

Är fråga om barn under femton år, skall vad i denna paragraf stadgas endast gälla föräldrarna.

20 §.

Den ärendet rör må anlita biträde, när han höres av barnavårdsnämnden eller företrädare för denna.

Visar biträde oskicklighet eller oförstånd eller befinnes han eljest vara olämplig, må han avvisas.

Är den ärendet rör under aderton år, böra hans föräldrar vara närvarande, när han höres, om det kan ske utan men för utredningen.

21 §.

Beslut som barnavårdsnämnden meddelar skall, i den mån så icke befinnes obehövt, innehålla de skäl, på vilka avgörandet grundas.

Om talan mot beslutet må fullföljas enligt denna lag, skall det innehålla fullföljdshänvisning.

22 §.

Av barnavårdsnämnden meddelat beslut, mot vilket talan må fullföljas enligt denna lag, skall, såvitt det icke avser utdömande av vite, lända till efterrättelse utan hinder av att det ej äger laga kraft. Beslut enligt 30 § angående omhändertagande för utredning skall även lända till omedelbar efterrättelse.

Nämnden äger förordna att beslut angående omhändertagande för samhällsvård enligt 29 § skall gå i verkställighet utan hinder av att beslutet ej vunnit laga kraft.

23 §.

När barnavårdsnämnden meddelat beslut, mot vilket talan må fullföljas enligt denna lag, skall beslutet skyndsamt skriftligen delgivas den det rör. Är fråga om barn under femton år, behöver beslutet såvitt barnet angår endast delgivas föräldrarna.

Tillkännagives beslut som avses i första stycket vid förhör inför nämnden i närvaro av den som skall erhålla del av beslutet, må skriftlig delgivning med honom underlåtas. Han skall då anses ha fått del av beslutet vid förhöret. På begäran skall nämnden dock tillhandahålla utskrift av beslutet.

24 §.

Har barnavårdsnämnden enligt 29 eller 30 § beslutat att någon skall omhändertagas för samhällsvård eller utredning, skall beslutet ofördröjligen på så sätt som stadgas i 23 § delgivas honom själv, om han fyllt femton år, och hans föräldrar. Den som delgives beslutet skall samtidigt anmodas att skriftligen förklara, huruvida han samtycker till att det verkställs.

Lämnas icke av envar som enligt första stycket skall erhålla del a slutet samtycke till verkställighet, skall beslutet underställas länsstyrelse för prövning. För sådant ändamål skall beslutet jämte samtliga handlingar ärendet utan dröjsmål och senast inom tio dagar från dagen för beslutet givas till länsstyrelsen.

4 kap. Barnavårdsnämnds ingripanden m. m.

25 §.

Barnavårdsnämnd har att vidtaga åtgärder enligt 26—29 §§

a) om någon, som ej fyllt aderton år, misshandlas i hemmet eller elj där behandlas på sådant sätt, att hans kroppsliga eller själsliga hälsa utsättes för fara, eller om hans utveckling äventyras på grund av föräldrarnas eller annan fostrares olämplighet som fostrare eller bristande förmåga att fostra honom samt

b) om någon, som ej fyllt tjuugoett år, på grund av brottslig gärning, såsom deslöst levnadssätt, underlåtenhet att efter förmåga ärligen försörja sig, missbruk av rusdrycker eller narkotiska medel eller av annan jämförlig ledning är i behov av särskilda tillrättaförande åtgärder från samhällssida.

Har någon som avses i b) gjort sig skyldig till brottslig gärning, må i ingripande enligt denna lag dock ej ske efter det att han fyllt aderton år, såvida icke hans livsföring i övrigt utgör tillräcklig anledning därtill eller sådant ingripande med hänsyn till pågående behandling enligt denna lag eller av annan särskild anledning måste anses lämpligast för hans tillrättaförande.

26 §.

Föreligger sådant förhållande som avses i 25 §, skall barnavårdsnämnden söka att såvitt möjligt åstadkomma rättelse genom en eller flera förebyggande åtgärder, nämligen

1. hjälpåtgärder, innefattande råd och stöd,
2. förmaning och varning,
3. föreskrifter rörande den underåriges levnadsförhållanden samt
4. övervakning.

Nämnden äger för genomförande av vad från dess sida tillrätts eller föreskrivits bestrida kostnader för rådfrågning, undersökning, behandling, utbildning och dylikt samt lämna bidrag till resor, kläder, annan utrustning och omkostnader i övrigt.

27 §.

Föreskrift rörande underårigs levnadsförhållanden må meddelas den underåriga, hans föräldrar eller annan fostrare. Sådant föreskrift kan gälla anlitande av barnavårdsanstalt, behandling för sjukdom eller annan kroppslig eller själslig brist eller svaghet, sysselsättning, arbetsanställning, vistelse eller bostad, förfogande över arbetsförtjänst eller andra tillgångar eller förbud att använda rusdrycker eller narkotiska medel. Annan liknande föreskrift må även meddelas.

På barnavårdsnämnd som meddelat föreskrift ankommer att ändra eller upphäva denna, när så är påkallat. Behörigheten att ändra eller upphäva föreskrift må dock överflyttas till annan barnavårdsnämnd, om denna samtycker.

Föreskrift upphör att gälla senast då den underåriga fyller tjuugoett år.

28 §.

Förordnar barnavårdsnämnden om övervakning, skall nämnden till övervakare utse lämplig person.

Övervakaren har att fortlöpande följa den underåriges utveckling och uppmärksamma hans levnadsförhållanden samt att söka befordra vad som kan vara till gagn för honom.

Övervakning skall stå under tillsyn av den barnavårdsnämnd som beslutat därom. Tillsynen må dock överflyttas till annan barnavårdsnämnd, om denna samtycker.

Beslut om övervakning gäller tills vidare men skall omprövas med högst ett års mellanrum. Övervakning upphör senast då den underårige fyller tjuugoett år.

29 §.

Om förebyggande åtgärder bedömas vara gagnlösa eller om sådana åtgärder vidtagits utan att medföra rättelse, skall den underårige omhändertagas för samhällsvård.

30 §.

Föreligga sannolika skäl för att ingripande med stöd av 25 § är påkallat, må barnavårdsnämnden i avbidan på att ärendet kan slutligt avgöras omhändertaga den underårige för utredning, om detta anses nödvändigt på grund av förefintliga risker för den underåriges hälsa eller utveckling eller för brottslig eller annan skadlig verksamhet från hans sida eller med hänsyn till att eljest den fortsatta utredningen kan allvarligt försvåras eller vidare åtgärder hindras.

Omhändertagande för utredning må bestå högst fyra veckor.

Beslut om sådant omhändertagande förfaller, om den underårige häktas.

31 §.

Om någon som ej fyllt aderton år behöver vård och fostran på grund av att föräldrarna avlidit eller övergivit honom, skall barnavårdsnämnden, om behovet icke tillgodoses på annat sätt, omhändertaga honom för samhällsvård.

Är någon som ej fyllt aderton år, utan att fall som avses i 25 § föreligger, i behov av specialvård eller annan vård och fostran utom hemmet på grund av att föräldrarna icke kunna bereda honom sådan vård eller eljest underlåta att tillfredsställande sörja för honom, skall nämnden, om behovet ej tillgodoses på annat sätt, på begäran av föräldrarna eller med deras samtycke omhändertaga honom för samhällsvård.

Den som fyllt femton år må, om ej särskilda skäl föranleda annat, endast efter eget samtycke omhändertagas enligt denna paragraf.

32 §.

Beslut angående omhändertagande för samhällsvård förfaller, om beslutet icke börjat verkställas inom sex månader från den dag då det vann laga kraft.

Sådant beslut förfaller även, om det icke börjat verkställas innan den underårige fyllt aderton år eller, i fall som avses i 25 § b), innan han fyllt tjuugoett år.

33 §.

Innebär underårigs uppträdande eller levnadssätt fara för allmän ordning eller säkerhet och föreligga sannolika skäl för att ingripande med stöd av 25 § är påkallat mot den underårige, äger polismyndighet på lämpligt sätt taga honom i förvar i avbidan på barnavårdsnämnds beslut.

Då underårig sålunda tagits i förvar, skall anmälan därom ofördröjligen göras hos barnavårdsnämnden, som har att skyndsamt besluta, om han skall omhändertagas eller frigivas. I sistnämnda fall må han enligt nämndens bestämmande kvarhållas till dess han avhämtas av föräldrarna eller annan fostrare.

34 §.

Ingripande enligt detta kapitel skall göras av barnavårdsnämnden i kommun, där den underårige vistas, om ej annat följer av andra styck. Lämnar han kommunen efter det att fråga om ingripande väckts, är nä den skyldig att fullfölja ärendet, såvida icke annan barnavårdsnämnd griper.

Då barn som vårdas på anstalt, där modern intagits, bör omhänderta för samhällsvård enligt 31 §, skall åtgärden vidtagas, om modern är o händertagen för samhällsvård, av den barnavårdsnämnd som har bef ningen med henne samt i annat fall av barnavårdsnämnden i den kommu där barnet är mantalsskrivet eller, om det till följd av sin ålder ej blivi mantalsskrivet, där det har sin födelsehemort.

Ärende som avses i denna paragraf må överflyttas till annan barnavård nämnd, om denna samtycker.

5 kap. De omhändertagnas behandling

35 §.

Den som omhändertagits för samhällsvård skall erhålla god vård och fo ran samt den utbildning som hans personliga förutsättningar och övriga om ständigheter påkalla.

Den som omhändertagits för utredning skall, i den mån förhållande medgiva och med beaktande av skälen för ingripandet, erhålla sådan b handling som avses i första stycket.

I detta kapitel angivna åtgärder som ankomma på barnavårdsnämnd sko la vidtagas av den nämnd som beslutat omhändertagandet, om ej annat särskilt stadgat. Befattningen med den omhändertagne må dock överflytt till annan barnavårdsnämnd, om denna samtycker.

36 §.

Den omhändertagne skall överlämnas till enskilt hem eller placeras lämplig anstalt. Har han omhändertagits för samhällsvård eller utrednin av anledning som avses i 25 § b), må han intagas i ungdomsvårdsskola.

Den vårdform skall väljas som med hänsyn till den omhändertagnes ålder utveckling och egenskaper får anses bäst främja hans väl och tillgodose b hovet av uppsikt över honom. Är han omhändertagen för samhällsvård, bö vård i enskilt hem i första hand komma i fråga.

37 §.

Har barnavårdsnämnd genom beslut, som omedelbart skall gå i verkstäl lighet, av anledning som avses i 25 § b) omhändertagit underårig för sam hållsvård eller utredning, eller har sådant omhändertagande beslutats a nämndens ordförande, ankommer det på polismyndighet att, om den omhän dertagne på grund av sitt uppträdande eller levnadssätt är farlig för a män ordning eller säkerhet, efter framställning av nämnden eller dess or förande på lämpligt sätt förvara den omhändertagne till dess länsstyrels eller nämnden meddelat slutligt beslut i ärendet eller annan placering ord nats.

Den som sålunda tages i förvar må ej kvarhållas längre än en vecka. O synnerliga skäl föreligga, må dock länsstyrelsen på framställning av näm den eller dess ordförande medgiva förlängning av tiden med ytterlig högst en vecka.

38 §.

Lider den omhändertagne av sjukdom eller annan kroppslig eller själslig brist eller svaghet, skall barnavårdsnämnden bereda honom erforderlig vård och behandling.

39 §.

Barnavårdsnämnden skall noggrant följa den omhändertagnes utveckling och uppmärksamma, huruvida de krav som angivas i 35 § äro uppfyllda. Om så erfordras, skall nämnden bereda den omhändertagne ny placering i samma eller annan vårdform. Särskilt skall prövas, om det är möjligt att utbyta anstaltsvård mot vård i enskilt hem.

Vad i denna paragraf stadgas har ej avseende på elev vid ungdomsvårdsskola.

40 §.

Finner barnavårdsnämnd att sådan omhändertagen, som placerats inom kommunen eller eljest vistas där och ej är elev vid ungdomsvårdsskola, icke erhåller tillfredsställande vård, fostran och utbildning eller icke står under erforderlig uppsikt, och tillkommer befattningen med den omhändertagne annan barnavårdsnämnd, skall denna nämnd ofördröjligen underrättas. Leder underrättelsen ej till åsyftad verkan, skall förhållandet anmälas hos länsstyrelsen.

Om åtgärd av den barnavårdsnämnd som har befattningen med den omhändertagne icke utan fara kan avvaktas, skall barnavårdsnämnden i den kommun, där den omhändertagne finnes, tills vidare sörja för hans vård. För sådant ändamål må han vid behov skiljas från hem, anstalt eller anställning, vari han placerats, och erhålla annan placering.

Föreligger beträffande elev vid ungdomsvårdsskola sådant förhållande som avses i första stycket, skall skolans styrelse ofördröjligen underrättas.

41 §.

Är den omhändertagne icke elev vid ungdomsvårdsskola, ankommer det på barnavårdsnämnden att själv eller genom den åt vilken nämnden anförtrott vården öva uppsikt över honom samt att, i den mån behandlingen så kräver, bestämma rörande hans person och personliga förhållanden. Den omhändertagne må underkastas den begränsning i rörelsefriheten som betingas av syftet med omhändertagandet.

Föräldrarna äro i fråga om rätt till umgänge med sådan omhändertagen som avses i första stycket underkastade de bestämmelser som nämnden med hänsyn till hans vård och fostran samt omständigheterna i övrigt finner skäligt meddela. Föräldrar till den som omhändertagits enligt 31 § må dock ej betagas tillfälle till umgänge med den omhändertagne, såvida icke särskilda skäl föreligga.

6 kap. Samhällsvårdens upphörande

42 §.

Barnavårdsnämnden skall förklara samhällsvården avslutad, så snart ändamålet med vården får anses uppnått. Beträffande den som omhändertagits enligt 31 § skall samhällsvården även förklaras avslutad, om föräldrarna begära det, eller om den omhändertagne begär det efter det att han fyllt femton år och särskilda skäl ej föranleda annat.

Samhällsvården skall upphöra senast då den omhändertagne fyller aderton år eller, om han omhändertagits enligt 29 § efter det att han fyllt femton år, senast tre år efter omhändertagandet.

Finner nämnden att samhällsvård enligt 31 § icke kan upphöra utan så-

dan fara för den omhändertagne som avses i 25 § a), skall nämnden händertaga honom för fortsatt samhällsvård enligt 29 §. Fortsatt omhändertagande må även beslutas, om sådant fall föreligger som avses i 25 § b).

43 §.

Beträffande den som omhändertagits enligt 29 § må barnavårdsnämnden, om så anses lämpligt, meddela beslut om villkorligt upphörande av samhällsvården. Sådant beslut innebär att samhällsvården försöksvis avslutas. Efter beslutet må vården när som helst återupptagas, om så erfordras för att uppnå dess syfte.

I samband med villkorligt upphörande av samhällsvård må nämnden meddela en eller flera sådana föreskrifter som avses i 27 § samt förordna om övervakning. Föreskrift eller förordnande varom här stadgas skall ej gälla för längre tid än till dess samhällsvården slutligt upphör.

44 §.

Vid beslut om slutligt eller villkorligt upphörande av samhällsvård skall barnavårdsnämnden tillse, att den omhändertagne kommer i tillfredsställande levnadsförhållanden. Nämnden bör vid behov föranstalta om att den omhändertagne får lämpligt arbete och tillfälle till utbildning samt erhåller utrustning och erforderliga medel för resa och särskilda omkostnader.

45 §.

Bestämmelserna i detta kapitel ha icke avseende på elev vid ungdomsvårdsskola. Om upphörande av samhällsvården beträffande sådan omhändertagen stadgas i 9 kap.

7 kap. Fosterbarnsvård m. m.

46 §.

I denna lag förstås med *fosterbarn* barn under sexton år, som vårdas och fostras i annat enskilt hem än hos föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, vilken vårdnaden om barnet,

fosterföräldrar de som i sitt hem mottagit fosterbarn samt med *fosterhem* hem vari fosterbarn mottagits.

Då särskilda skäl föreligga, äger barnavårdsnämnden besluta, att barn under sexton år, som vistas i annat enskilt hem än hos föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare men ej är att hänföra till fosterbarn, tills vidare skall anses såsom sådant.

Nämnden må, om särskilda skäl det påkalla, beträffande barn som avses i första eller andra stycket besluta, att nämndens tillsyn enligt bestämmelserna i detta kapitel skall fortsätta under viss tid, högst tre år, efter det att barnet fyllt sexton år.

47 §.

Den som önskar mottaga fosterbarn har att inhämta tillstånd av barnavårdsnämnden i den kommun, där han har sitt hem.

Sådant tillstånd må lämnas endast om nämnden finner, att barnet hos sökanden kommer att erhålla god vård och fostran samt i övrigt gynnsamma levnadsförhållanden.

Vad i första stycket stadgas har icke avseende på barn som är omhändertaget enligt denna lag och av barnavårdsnämnden placeras i fosterhem inom kommunen. Vid sådan placering skall dock vad i andra stycket sägs om förutsättningar för tillstånd äga motsvarande tillämpning.

48 §.

Fosterföräldrar äro skyldiga att till barnavårdsnämnden eller dess företrädare lämna önskad upplysningar om barnet, dess vård och fostran samt därmed sammanhängande förhållanden.

Om fosterföräldrarna flytta, skola de anmäla detta hos nämnden inom en vecka. Sker flyttningen till annan kommun, har nämnden att, så snart den erhåller kännedom om avflyttningen, underrätta barnavårdsnämnden i denna kommun.

Har fosterbarnet avlidit eller har fosterbarnsförhållandet eljest upphört av annan anledning än att barnavårdsnämnden ingripit, skola fosterföräldrarna anmäla detta hos nämnden inom en vecka.

49 §.

Barnavårdsnämnden har att öva noggrann tillsyn över alla fosterhem inom kommunen i syfte att trygga, att varje fosterbarn erhåller god vård och fostran samt i övrigt gynnsamma levnadsförhållanden. Nämnden skall även verka för att fosterbarn får den utbildning som anses lämplig med hänsyn till barnets anlag och övriga omständigheter.

Nämnden har att lämna råd åt fosterföräldrar som äro i behov därav.

50 §.

Om det skulle vara till avsevärd skada för ett fosterbarn att skiljas från fosterhemmet, äger barnavårdsnämnden i den kommun, där fosterhemmet finnes, för viss tid eller tills vidare förbjuda föräldrarna eller annan som har vårdnaden om barnet att taga det från fosterhemmet.

Är förbud som avses i första stycket av sannolika skäl påkallat men har erforderlig utredning icke hunnit slutföras, må nämnden meddela förbud att gälla i avbidan på att ärendet kan slutligt avgöras, dock högst fyra veckor.

51 §.

Om det erfordras ur barnavårdssynpunkt, må barnavårdsnämnden förbjuda person som har sitt hem inom kommunen att utan nämndens medgivande mottaga annans barn under sexton år för vistelse i hemmet annat än tillfälligt.

Förbud som meddelats enligt första stycket äger giltighet även om den det gäller flyttar till annan kommun. Den barnavårdsnämnd som meddelat förbudet skall, så snart den erhåller kännedom om avflyttningen, underrätta barnavårdsnämnden i den kommun, dit flyttningen sker. Denna nämnd skall på motsvarande sätt vidarebefordra underrättelsen vid ny flyttning till annan kommun.

Förbud må av barnavårdsnämnden återkallas. När den förbudet gäller flyttat till annan kommun, ankommer det på barnavårdsnämnden i denna kommun att besluta i frågan.

52 §.

Om barnavårdsnämnd prövas ha vidtagit fullt betryggande anordningar för tillsyn över omhändertagna barn som av nämnden överlämnas till fosterhem i annan kommun, må Konungen medgiva befrielse tills vidare under högst tio år från tillämpningen av bestämmelserna i 47—49 §§. Nämnden är dock skyldig att, sedan omhändertaget barn överlämnats till fosterhem i annan kommun, ofördröjligen anmäla förhållandet hos barnavårdsnämnden i denna kommun.

53 §.

Barnavårdsnämnd må på synnerliga skäl medgiva befrielse tills vidare från tillämpningen av bestämmelserna i 47—49 §§ beträffande visst hem

inom kommunen. Sådant medgivande skall avse bestämd bostad och m förbindas med erforderliga villkor. I medgivande skall föreskrivas, att anmälan ofördröjligen skall göras hos nämnden, om fosterbarn mottages i hemmet.

54 §.

Enskild person eller sammanslutning må ej utan tillstånd av socialstyrelsen bedriva förmedlingsverksamhet beträffande fosterbarn.

8 kap. Barnvårdsanstalter

55 §.

Med barnvårdsanstalt förstås i denna lag sådan för vård och fostran av barn och ungdom under aderton år avsedd anstalt som ej är att hänföra till sjukvårdsanstalt, till hem för psykiskt efterblivna, blinda, döva eller vanföra eller till sådant elevhem som står under tillsyn av central skolmyndighet. Vad i lagen stadgas om barnvårdsanstalt äger ej tillämpning på ungdomsvårdsskola.

Särskilda former av barnvårdsanstalter äro

- a) *barnhem* av olika slag, såsom spädbarnshem, mödrahem, upptagningshem och specialhem,
- b) *barnkolonier*, vilka mottaga barn för vistelse under begränsad del av året,
- c) *barnstugor*, vilka regelbundet mottaga barn för begränsad del av dygnet, såsom lekskolor, daghem och fritidshem, samt
- d) *elevhem*, vilka äro knutna till skolor och ha till ändamål att underlätta elevernas skolgång.

56 §.

För varje landstingskommun skall Konungen, efter förslag av landstinget, fastställa barnhemsplan, i vilken skola upptagas barnhem till sådant antal och av sådan art, att behovet av olika slags barnhemsvård blir ändamålsenligt tillgodosett. Även ändring av planen fastställs av Konungen.

Landstingskommun har att inrätta och driva de barnhem som finnas upptagna i barnhemsplanen, i den mån annan icke drager försorg därom. Det åligger även landstingskommunen att, om erforderliga medel icke på annat sätt tillhandahållas, bestrida kostnaderna för inrättande och drift av annan tillhöriga barnhem som upptagits i planen, för såvitt deras vårdplatser äro avsedda för landstingskommunens gemensamma behov.

Vad i denna paragraf stadgas om landstingskommun skall äga motsvarande tillämpning på stad som ej tillhör landstingskommun.

57 §.

Om kommun eller landstingskommun ämnar inrätta barnhem, skall plan för hemmet och dess verksamhet underställas Konungen eller, om Konungen så bestämmer, socialstyrelsen. Önskar annan än kommun eller landstingskommun inrätta barnhem, skall tillstånd sökas hos Konungen eller, om Konungen så bestämmer, hos socialstyrelsen.

När verksamheten påbörjas vid annan barnvårdsanstalt än barnhem, skall anmälan därom göras hos socialstyrelsen eller, om Konungen så bestämmer, hos vederbörande länsstyrelse.

Vad i första och andra styckena stadgas skall äga motsvarande tillämpning, när den som driver barnvårdsanstalt vill flytta eller utvidga anstalten eller vidtaga större förändring beträffande dess anordningar, personal eller verksamhet eller när ombyte av innehavare skall ske.

58 §.

Socialstyrelsen äger beträffande varje barnavårdsanstalt meddela föreskrift om det högsta antal barn och unga som samtidigt må vårdas där.

59 §.

Medgivande till intagning i barnhem lämnas av dess innehavare eller ledning eller av den, till vilken beslutanderätten överlämnats. Är barnhemmet upptaget i barnhemsplan skall, om så kan ske, samråd om önskad intagning äga rum med länsstyrelsen. Befrielse från skyldighet att iakttaga denna föreskrift må meddelas av Konungen.

Angående dem som vårdas i barnhem skola uppgifter lämnas till länsstyrelsen enligt vad därom är särskilt stadgat.

Länsstyrelsen äger förordna, att den som intagits eller avses bli intagen i visst barnhem icke må vårdas där.

60 §.

Barnavårdsnämnd har att öva tillsyn över varje barnavårdsanstalt inom kommunen.

Finner nämnden att för barnavårdsanstalt gällande bestämmelser åsidosätts eller att anledning eljest föreligger till anmärkning mot anstalten, dess anordningar, personal, verksamhet eller förhållanden i övrigt, skall anmälan ofördröjligen göras hos länsstyrelsen.

61 §.

Finner länsstyrelsen att missförhållande föreligger vid barnavårdsanstalt inom länet, skall den ålägga anstaltens ledning eller innehavare att vidtaga tjänliga åtgärder för att avhjälpa missförhållandet. Länsstyrelsen skall underrätta socialstyrelsen om dylikt åläggande.

62 §.

Om åläggande som avses i 61 § bedömes vara gagnlost eller om sådant åläggande meddelats utan att medföra nöjaktig rättelse, ankommer det på socialstyrelsen att återkalla lämnat tillstånd eller att meddela förbud mot fortsatt verksamhet.

63 §.

Myndighet som avses i 60, 61 eller 62 § äger att efter anfordran erhålla de upplysningar som erfordras för sin tillsyn över barnavårdsanstalt.

Den som har att utöva tillsynen skall äga tillträde till anstalten samt rätt att göra sig underrättad om förhållande som är av betydelse för tillämpningen av denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter. Handräckning av polismyndighet må begäras, om tillträde vägras utan godtagbart skäl.

9 kap. Ungdomsvårdsskolor

64 §.

Staten inrättar och driver ungdomsvårdsskolor, vilka ha till ändamål att bereda vård, fostran och utbildning åt dem som omhändertagits för samhällsvård och inskrivits som elever vid skolorna.

Socialstyrelsen är centralmyndighet för skolorna och beslutar om inskrivning av elever vid dessa.

Om skolornas organisation, om grunder för elevernas fördelning på olika skolor och avdelningar samt om verksamheten och ordningen vid skolorna förordnar Konungen.

65 §.

Ungdomsvårdsskola skall stå under ledning av en styrelse, vilken åligger

- att över eleverna utöva den bestämmanderätt som enligt 41 § tillkom barnavårdsnämnd i fråga om andra omhändertagna,
- att besluta om val av vårdform enligt 66 § samt
- att besluta om utskrivning av elever.

Under styrelsen beslutar skolans rektor om vården av eleverna och för reder deras utskrivning.

66 §.

Vården av de elever som äro inskrivna vid ungdomsvårdsskola äger inom eller utom skolan.

Vård inom skolan bör vara så anordnad att den skapar förutsättning för att överföra eleven till friare vård. Om så befinnes lämpligt, må el beredas arbete eller utbildning annorstädes än i skolan.

Vård utom skolan skall anlitas så snart det kan ske. För sådan vård eleven överlämnas till enskilt hem eller placeras i lämplig anstalt.

67 §.

Elev skall utskrivas, när

- a) ändamålet med vården får anses uppnått,
- b) eleven behöver vård, fostran eller utbildning, som bättre kan bere på annat sätt än genom ungdomsvårdsskolas försorg, eller
- c) eleven enligt dom, som vunnit laga kraft mot honom, intagits i få vårdanstalt.

Utskrivning skall ske senast när eleven fyller tjuogoett år eller, om omhändertagits för samhällsvård efter det att han fyllt aderton år, sena tre år efter omhändertagandet.

68 §.

Genom beslut om utskrivning upphör samhällsvården. Om hinder ej ter på grund av vad som stadgas i 42 § andra stycket, må dock i sådant slut förordnas att samhällsvården skall bestå.

Meddelas ej förordnande om att samhällsvården skall bestå, skall skol styrelse tillse, att eleven vid utskrivningen kommer i tillfredsställande hållanden. Styrelsen bör vid behov föranstalta om att eleven får lämpl arbete och tillfälle till utbildning samt erhåller utrustning och erfordrer medel för resa och särskilda omkostnader.

69 §.

Misstänkes det att den som inskrivits vid ungdomsvårdsskola begått br före utskrivningen och hör brottet under allmänt åtal, ankommer det statsåklagaren att sedan han hört skolans styrelse avgöra, huruvida å lämpligen bör ske.

70 §.

Om domstol eller annan myndighet begär att elev vid ungdomsvårdssko skall inställas inför myndigheten, har skolans rektor att föranstalta däro

Finner skolans rektor att inställelsen skulle vara uppenbart olämplig vårdsynpunkt eller att hinder eljest möter för inställelsen, skall han om bart anmäla detta hos myndigheten.

10 kap. Kommuns rätt till ersättning för vissa vårdkostnader

71 §.

Vad i 22—24 §§ lagen om socialhjälp är stadgat om rätt för kommun att av annan kommun eller av staten erhålla ersättning för socialhjälp, som lämnats enligt 12 § nämnda lag, skall äga motsvarande tillämpning i fråga om kommuns rätt att erhålla ersättning för utgift, som föranletts av att någon omhändertagits för samhällsvård.

Beträffande sådan ersättning skall i tillämpliga delar gälla vad som för motsvarande fall är stadgat i 25—29, 31 och 32 §§ lagen om socialhjälp.

72 §.

När någon omhändertagits för samhällsvård, äger kommunen att som ersättning för vårdkostnaden uppbära underhållsbidrag eller annan periodiskt utgående förmån, som tillkommer honom och belöper på vårdtiden. Kommun är även berättigad att utfå ersättning för sagda kostnad av egen- dom, som tillhör den underårige vid omhändertagandet eller som tillfaller honom medan han är omhändertagen.

För kostnad, som kommun haft för någon som omhändertagits för samhällsvård och ej fyllt sexton år, äro föräldrarna ersättningsskyldiga. Beträffande omfattningen av ersättningsskyldigheten samt om undantag från denna skall vad som är stadgat i 36 § andra, tredje och fjärde styckena samt 38 § lagen om socialhjälp äga motsvarande tillämpning.

Ersättningsskyldighet enligt denna paragraf må eftergivnas av barnavårds- nämnden. Om det högsta ersättningsbelopp som må uttagas förordnar Konungen.

73 §.

Vill kommun erhålla ersättning enligt 72 § och sker betalning icke god- villigt, äger kommunen föra talan om ersättningen hos länsstyrelsen i det län, där den som sökes har att vid domstol svara i tvistemål. I fråga om sådan talan skall i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat i 39 § lagen om socialhjälp.

74 §.

Ersättning som avses i 72 § andra stycket bör, om ej omständigheterna föranleda annat, bestämmas att utgå såsom bidrag på lämpliga tider, så länge omhändertagandet består.

Bidragsskyldigheten må fastställas genom avtal, vilket skall upprättas skriftligen och vara bevittnat av två personer. Kan avtal ej träffas, be- stämmer bidragsskyldigheten av länsstyrelsen på talan av kommunen. Angående sådan talan skall i tillämpliga delar gälla vad som är stadgat i 39 § lagen om socialhjälp.

På yrkande av kommunen eller den ersättningsskyldige äger länsstyrel- sen, utan hinder av förut träffat avtal eller meddelat beslut, upptaga fråga som här avses till ny prövning.

11 kap. Förfarandet hos länsstyrelse i underställningsmål

75 §.

I fråga om förfarandet hos länsstyrelse i underställningsmål skola bestäm- melserna i 14—16 §§, 17 § första och andra styckena samt 19—21 §§ i till- lämpliga delar lända till efterrättelse.

Vid förhör inför länsstyrelsen skall representant för barnavårdsnämnden beredas tillfälle att närvara.

Skall underställt beslut lända till efterrättelse oberoende av laga kr åligger det länsstyrelsen att utan dröjsmål pröva, huruvida beslutet verkställas innan målet slutligt avgöres.

76 §.

Finner länsstyrelsen erforderligt, att någon höres såsom vittne vid do stol, eller bor den som skall höras upplysningsvis så avlägset, att det förenat med oskäligen omgång eller kostnad att höra honom vid länsstyrelsen äger denna förordna att förhör angående uppgivna omständigheter sk äga rum vid den underrätt som prövas lämplig med hänsyn till tid oc plats för dess sammanträden. På framställning av länsstyrelsen skall rätt låta inkalla dem som skola höras samt underrätta barnavårdsnämnden oc dem som enligt länsstyrelsens beprövande böra berättigas närvara vid förhöret.

Om det befinnes lämpligt, må rätten förordna att förhöret skall hållas inom stängda dörrar.

77 §.

I fråga om ersättning till den, som enligt förordnande av länsstyrelse i ställt sig inför länsstyrelsen eller domstol för att höras upplysningsvis ell såsom vittne, skall vad som finnes stadgat angående ersättning av allmä medel till vittne äga motsvarande tillämpning. Ersättningen skall dock tid stanna på statsverket.

Om ersättning som avses i denna paragraf beslutar länsstyrelsen. Ersättning till den som höres enligt 76 § bestämmes dock av rätten.

78 §.

Innan underställningsmål slutligt avgöres, bör länsstyrelsen infordra yrkande från barnavårdsnämnden, om utredningen föranleder det.

79 §.

Finner sig länsstyrelsen icke kunna fastställa underställt beslut, enl vilket någon omhändertagits för samhällsvård, äger länsstyrelsen i ställe förordna om en eller flera förebyggande åtgärder eller uppdraga åt barnavårdsnämnden att föranstalta därom.

12 kap. Besvär

80 §.

I barnavårdsnämnds beslut må den beslutet rör söka ändring hos länsstyrelsen, om nämnden
 utdömt förelagt vite,
 avvisat av enskild anlitat biträde,
 med stöd av 26 § meddelat föreskrift rörande underårigs levnadsförhållanden eller förordnat om övervakning,
 avslagit framställning om ändring eller upphävande av föreskrift ell övervakning som beslutats enligt nämnda paragraf,
 träffat avgörande i ärende angående samhällsvård enligt 31 §,
 meddelat bestämmelse enligt 41 § andra stycket om rätt till umgänge med någon som är omhändertagen,
 träffat avgörande i ärende angående samhällsvårds upphörande eller beslutat att samhällsvård skall återupptagas efter villkorligt upphörande,
 meddelat beslut som avses i 46 § andra eller tredje stycket,
 avslagit ansökan om tillstånd att mottaga fosterbarn eller
 träffat avgörande i ärende angående förbud som avses i 50 eller 51 §.
 Ändring sökes genom besvär, vilka skola ingivas till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen äger att i avvaktan på slutligt avgörande förbjuda eller avbryta verkställighet av överklagat beslut som skall lända till efterrättelse oberoende av laga kraft.

81 §.

I beslut som styrelse för ungdomsvårdsskola meddelat i ärende rörande utskrivning från skolan må den beslutet rör söka ändring hos länsstyrelsen genom besvär, vilka skola ingivas till denna.

Om talan mot beslut av styrelse för ungdomsvårdsskola i andra fall är särskilt stadgat.

82 §.

Av länsstyrelse meddelat beslut eller utslag i mål eller ärende som avses i denna lag skall genom länsstyrelsens försorg skyndsamt delgivas varje enskild person och kommun som beröres därav.

83 §.

Över länsstyrelses slutliga beslut eller utslag i mål eller ärende angående skyldighet för kommun, staten eller enskild att ersätta kommuns kostnad för omhändertagen eller beträffande enskilds bidrag till omhändertaget barns vård må besvär anföras hos kammarrätten. Talan må dock ej fullföljas endast beträffande ränta eller rättegångskostnad.

Om mål angående ersättning från kommun förevarit hos två eller flera länsstyrelser och besvär anföras över det i huvudsaken sist meddelade utslaget, må i samband därmed föras talan även mot utslag eller beslut som dessförinnan meddelats i målet. Sådant utslag eller beslut skall ej hindra att saken prövas i sin helhet.

84 §.

I länsstyrelses beslut i andra frågor rörande tillämpningen av denna lag än som angivas i 83 § må ändring sökas hos Konungen genom besvär.

Länsstyrelses beslut i ärende som avses i 4—9 kap. länder till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

85 §.

Besvär över länsstyrelses beslut eller utslag skola ingivas till länsstyrelsen. Länsstyrelsen skall skyndsamt infordra förklaring över besvären, om anledning ej uppenbarligen saknas, samt, efter att ha införskaffat den ytterligare utredning som kan vara erforderlig, insända samtliga handlingar i målet jämte eget utlåtande till kammarrätten eller, om besvären skola prövas av Konungen, till socialdepartementet.

86 §.

I fråga om delgivning av kammarrättens utslag skall vad som är stadgat i 82 § äga motsvarande tillämpning.

Över kammarrättens utslag må klagan icke föras.

87 §.

I beslut av socialstyrelsen må ändring sökas hos Konungen genom besvär, vilka skola ingivas till socialdepartementet.

Av socialstyrelsen enligt 58 eller 62 § meddelat beslut länder till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

13 kap. Ansvarsbestämmelser och särskilda föreskrifter

88 §.

Försumma fosterföräldrar att fullgöra anmälningsskyldighet enligt 48 § andra eller tredje stycket eller underlåter annan än kommun eller landstingskommun att fullgöra anmälningsskyldighet som föreskrives i 57 § andra eller tredje stycket, straffes med dagsböter.

Med dagsböter eller fängelse i högst sex månader straffes den som

1. utan tillstånd, då sådant enligt 47 § kräves, i sitt hem mottager f barn,

2. överträder förbud som meddelats enligt 50 eller 51 §,

3. utan tillstånd, då sådant enligt 54 § kräves, bedriver förmedlingsve samhet beträffande fosterbarn,

4. utan tillstånd, då sådant enligt 57 § kräves, driver barnhem eller träffande sådant hem vidtager åtgärd som avses i tredje stycket av nä paragraf eller

5. i strid mot förbud som meddelats enligt 62 § fortsätter verksamhet vid barnavårdsanstalt.

89 §.

Har någon genom att bortföra eller dölja underårig eller genom att me verka till att han avviker eller genom att lämna vilseledande uppgifter hin rat eller försvårat utredning i ärende som avses i 4 eller 7 kap.,

eller har någon genom dylikt förfarande hindrat eller försvårat verks lighet av beslut, som avses i 4 kap. eller rör behandlingen av den som o händertagits, eller medverkat till att den omhändertagnes vård i hem ell anstalt, dit han överlämnats, avbrytes eller efter avbrott icke återuppta straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex månader, om ej gärning en eljest är i lag belagd med strängare straff.

Detsamma skall gälla, om någon lämnar alkoholhaltiga drycker åt såd omhändertagen, som är intagen i barnhem eller åtnjuter vård inom u domsvårdsskola, eller eljest hjälper den omhändertagne att åtkomma dyl drycker eller om någon förleder sådan omhändertagen till könsligt u gånge.

90 §.

Den som överträder av barnavårdsnämnd eller av styrelse eller rek för ungdomsvårdsskola meddelat förbud mot att besöka någon som är o händertagen straffes med dagsböter, om ej gärningen eljest är i lag lagd med strängare straff.

91 §.

Den som är eller varit verksam inom samhällets barnavård må ej obe rigen yppa vad han därvid erfarit rörande enskilds personliga förhållande Bryter någon häremot, straffes med dagsböter eller fängelse i högst sex nader.

Alla handlingar i förekommande mål och ärenden skola så förvaras, at de icke äro tillgängliga för obehöriga.

92 §.

Gärning som är belagd med straff enligt 88, 89 eller 90 § må ej åtalas allmän åklagare, om ej gärningen anmäles till åtal av vederbörande barn vårdsnämnd eller styrelse för ungdomsvårdsskola eller av tillsynsmynd het.

Brott som avses i 91 § första stycket må åtalas av allmän åklagare en efter angivelse av målsägande.

93 §.

Myndigheter vilkas verksamhet berör barnavården samt befattnings vare hos sådana myndigheter ävensom i allmän tjänst ej anställda läk lärare, sjuksköterskor och barnmorskor ha att ofördröjligen till barnav nämnd anmäla sådant som de i sin verksamhet erhållit kännedom om beskaffenhet att föranleda nämndens ingripande.

94 §.

Polismyndighet har att på begäran av barnavårdsnämnd eller dess ordförande eller, efter nämndens bemyndigande, av annan ledamot i nämnden eller befattningshavare i kommunens tjänst lämna handräckning för att efterforska underårig som är föremål för utredning i ärende enligt 25 §, för att verkställa beslut angående omhändertagande, för att efterforska och återhämta sådan omhändertagen som avvikit från hem eller anstalt, dit han överlämnats, samt för att ombesörja annan förflyttning av någon som är omhändertagen.

Handräckning skall även lämnas styrelse eller rektor för ungdomsvårdsskola för att efterforska och återhämta elev som avvikit samt för att ombesörja annan förflyttning av elev.

95 §.

Delgivning av kallelser, beslut eller andra meddelanden enligt denna lag skall ske genom posten, såvida icke vederbörande myndighet finner den böra verkställas på annat sätt. Om postdelgivning ej användes, må biträde för delgivningen påkallas hos polismyndigheten.

I övrigt skall beträffande delgivning i tillämpliga delar gälla vad som finnes stadgat i 33 kap. 6, 7, 14, 23 och 25 §§ rättegångsbalken.

96 §.

Handräckning eller annat biträde av polismyndighet lämnas kostnadsfritt.

97 §.

Vad i denna lag stadgas angående föräldrar skall i fråga om adoptivbarn gälla adoptanten eller, om make adopterat andra makens barn, båda makarna.

Tillkommer vårdnaden om underårig endast den ena av föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, skall vad i 3, 4 och 6 kap. är stadgat med avseende på föräldrarna gälla om den som har vårdnaden.

98 §.

Konungen äger med främmande makt träffa överenskommelse om behandlingen i barnavårdshänseende av dess undersåtar här i riket och om gottgörelse för därvid uppkommen kostnad.

99 §.

Närmare föreskrifter rörande tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

14 kap. Åtgärder mot försumlig försörjare

100 §.

Skyldig att efter föreläggande av barnavårdsnämnden efter sin förmåga utföra arbete i arbetshem, som avses i lagen om socialhjälp, är

a) den som av lastbarhet, vårdslöshet, lättja eller liknöjdhet så försummar sina skyldigheter mot sitt barn, som ej fyllt sexton år, att samhällsvård måste beredas detta, och tillika undandrager sig att fullgöra honom härför åliggande ersättningsskyldighet samt

b) den som enligt dom, vilken vunnit laga kraft, eller enligt skriftligt, av två personer bevitnat avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet utgiva underhållsbidrag till sitt barn, som ej fyllt sexton år, men av lättja eller liknöjdhet underlåter att fullgöra denna plikt och härigenom föranleder sådan försämring av det uppehälle och den uppfost-
 ran som lagligen tillkomma barnet, att särskild åtgärd mot den försumlige prövas påkallad för att framtvinga underhållsskyldighetens fullgörande.

Föreläggande att utföra arbete i arbetshem må dock icke meddelas d som ej fyllt tjuogoett år.

Den som intagits i arbetshem må kvarhållas där till dess grundad anledning föreligger till antagande att han skall söka efter förmåga fullgöra sina skyldigheter mot barnet. Han må dock icke kvarhållas i oavbruten följd under längre tid än ett år.

Vad i 42, 43, 48—51, 55—57, 61 och 62 §§ lagen om socialhjälp är stadgat om delgivning av föreläggande, om handräckning, varning och tvångsarbete samt om besvär skall äga motsvarande tillämpning.

Övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1961.

Genom lagen upphäves lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag).

Förekommer i lag eller författning hänvisning till eller avses däri eljest föreskrift, som ersatts genom bestämmelse i denna lag, skall den bestämmelsen i stället lända till efterrättelse.

2. Val av ledamöter och suppleanter i barnavårdsnämnd skall med tillämpning av denna lag första gången äga rum i december månad 1960. Vallet skall avse tiden intill utgången av året näst efter det, då allmänna val av kommunens fullmäktige första gången ägt rum efter lagens ikraftträdande.

3. Beträffande dem som vid ingången av år 1961 äro enligt äldre barnavårdslagen omhändertagna för skyddsuppfostran eller samhällsvård skola efter ingången av år 1961 i denna lag meddelade bestämmelser om behandlingen av dem som omhändertagits för samhällsvård samt om upphörande av sådan vård tillämpas. Härvid skall anses, att den som omhändertagits enligt 22 § a) eller b) äldre barnavårdslagen blivit föremål för samhällsvård av anledning som avses i 25 § a) denna lag, att den som omhändertagits enligt 22 § c) eller d) äldre barnavårdslagen blivit föremål för samhällsvård av anledning som avses i 25 § b) denna lag samt att den som är omhändertagen för samhällsvård blivit föremål för sådan vård enligt 31 § denna lag.

4. Beträffande ersättningsskyldighet för kostnad, vilken belöper på tid före den 1 januari 1961, samt i fråga om underställning och överklagande av beslut, som meddelats före sagda dag, skola bestämmelserna i äldre barnavårdslagen äga tillämpning.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit.

Stockholms slott den 29 april 1960.

GUSTAF ADOLF.

(L. S.)

(Socialdepartementet)

ULLA LINDSTRÖM

